

Werkplan Kennisplatform Educatie en Presentatie

Doel

Het doel van het Kennisplatform Educatie en Presentatie (KEP) is het vergroten van de kwaliteit van educatie en presentatie door middel van samenwerking, kennisdeling en professionalisering.

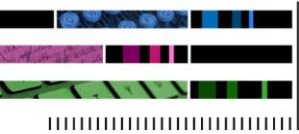

Waarom educatie en presentatie?

Bereiken doelgroepen en bekendheid/goede pr

De Archiefwet 1995 schrijft voor dat overheden hun informatie in goede, geordende en toegankelijke staat moeten beheren en bewaren. De informatie moet dus makkelijk te vinden en te raadplegen zijn¹. Een goede manier om archieven toegankelijk en bekend te maken bij een breed publiek is door middel van educatie en presentatie. Dat is belangrijk, omdat 1) archieven in Nederland een rechts- en bewijsfunctie hebben. Burgers hebben vrije toegang tot relevante en betrouwbare informatie. Dankzij

¹ <https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/wet-en-regelgeving> en <http://wetten.overheid.nl/BWBR0007376/2015-07-18>

toegankelijke informatie kunnen burgers het overheidshandelen controleren (herinnering, gerechtigheid, mensenrechten etc.). Dit is een voorwaarde voor een transparante en democratische samenleving. Dat is geen nieuwsgierigheid, maar een recht, 2) archieven een wezenlijke rol spelen in de ontwikkeling van de samenleving door het veilig stellen van en het bijdragen aan individueel en collectief geheugen, 3) archieven bijdragen aan het begrijpen van het verleden en het heden, en 4) archieven uniek en onvervangbaar erfgoed zijn en toegankelijk moeten zijn voor iedereen². Archieven zijn echter van zichzelf niet erg toegankelijk. Zoeken en vinden in archieven is vaak lastig. Voor veel (jonge) mensen helpen educatieve programma's om kennis te maken met archieven en om er efficiënt in te kunnen zoeken. Daarom ontwikkelen en ontwerpen archiefinstellingen educatieve programma's op verschillende niveaus voor leerlingen, scholieren, studenten, volwassenen en senioren, verzorgen archiefdiensten cursussen en maken zij presentaties voor brede doelgroepen. Educatie en presentatie zijn daarmee ook een goede manier om bekendheid te genereren.

Uitvoeren overheidsbeleid

Hiermee voeren we ook beleid van de rijksoverheid uit. Niet alleen op het gebied van informatievoorziening van de Nederlandse overheid (de Archiefwet), maar ook op het gebied van cultuuronderwijs. De rijksoverheid vindt cultuuronderwijs namelijk onmisbaar voor de vorming van jonge mensen tot kritische volwassenen³. Lessen in cultuur is nodig voor de brede vorming van kinderen. Door cultuureducatie ontwikkelen kinderen hun talenten, maken zij kennis met schoonheid, leren zij de waarde van kunst en cultuur te begrijpen en draagt het bij aan het historisch besef. Ook daagt het leerlingen uit om een creatieve, onderzoekende houding te ontwikkelen.

Archiefinstellingen werken hierbij niet alleen. Vaak werken zij samen met scholen en andere culturele instellingen, en ook dat is in lijn met het overheidsbeleid⁴. Bovendien worden de (educatieve) producten er sterker door. Want alleen ga je misschien wel sneller, maar samen kom je verder.

Hoe ziet het werkplan KEP eruit?

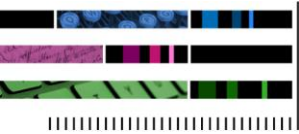
Bijeenkomsten Kerngroep Kennisplatform Educatie en Presentatie

- Samenstelling Kerngroepleden: Louisa Balk (Stadsarchief Rotterdam), Ivonne Lipsch-Wijnen (Regionaal Historisch Centrum Eindhoven, aanjager), Ellen Loozen (Nationaal Archief), Caroline Nieuwendijk (Gemeentearchief Schiedam, vice-aanjager), Peter Riem (Groninger Archieven), Yteke van der Vegt (Historisch Centrum Leeuwarden), Anneke van Waarden-Koets (Zeeuws Archief)
- Frequentie Kerngroepvergadering: minimaal twee keer per jaar.
- Werkplan 2018: aanjager schrijft concept-werkplan. Concept-werkplan is voorgelegd aan de kerngroep. Aanjager verwerkt reacties kerngroep. Vervolgens is het aangepaste werkplan via een activerende werkvorm voorgelegd aan de achterban tijdens de voorjaarsbijeenkomst 2018. Iedereen heeft hierna nog twee weken de tijd om te reageren bij aanjager. Aanjager verwerkt alle reacties, legt plan voor aan Violet Meerdink en plaatst definitief werkplan op KIA (groepen KEP en Aanjagers).
- Werkplan 2019 e.v.: Hoe is het eerste jaar gegaan? Op welke punten moet het werkplan aangepast worden voor 2019? Het eerste werkplan KEP wordt tijdens

² Universele Verklaring over Archieven

³ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kunst-en-cultuur/cultuuronderwijs> en <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kunst-en-cultuur/documenten/rapporten/2018/03/12/cultuur-in-een-open-samenleving>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kunst-en-cultuur/cultuuronderwijs>

bijeenkomst in oktober besproken in de kerngroep en in november met de achterban. Verwerking van reacties en plaatsing op Pleio vindt plaats door aanjager (uiterlijk december 2018).

Bijeenkomsten leden Kennisplatform Educatie en Presentatie (KEP)

- Samenstelling: groep Archiefeducatie 2.0 aangevuld met collega's die zich (ook) bezighouden met presentatie.
- Frequentie: twee keer per jaar.
- De opzet is hetzelfde als bij Archiefeducatie2.0: steeds een andere archiefdienst neemt de organisatie op zich (niet zijnde alleen archiefdiensten die in de kerngroep vertegenwoordigd zijn). Deze wisseling is leuk (want zo zie je vaker een andere archiefdienst van binnen), alsook handig (want zo mag steeds een andere archiefdienst het programma samenstellen en wordt het werk dat komt kijken bij de organisatie van de dag verdeeld over archiefdiensten in het land). Maar inhoudelijk is er met het nieuwe Platform Educatie en Presentatie wel meer mogelijk dan voorheen: er kunnen activiteiten worden georganiseerd, eventueel onder begeleiding van externe deskundigen. Hiervoor is een budget beschikbaar bij het Nationaal Archief (zie hieronder).
- Kosten voor catering: worden vergoed.
- Kosten voor sprekers: Wil je een spreker inhuren? Dat kan, maar dit is maatwerk. Er wordt namelijk niet gewerkt met vaste vergoedingen. Betrek Violet Meerdink van het Nationaal Archief als je een begroting hebt.
- Declareren: declaraties kun je indienen bij Violet Meerdink van het Nationaal Archief: Violet.Meerdink@nationaalarchief.nl. Noem het Platform Educatie en Presentatie, zet er titel bijeenkomst bij, en waarvoor je de declaratie indient (bv. catering). Betrek Violet er tijdig bij als je iets anders wilt declareren dan catering, omdat dit eerst geaccordeerd moet worden!

Wat zijn de activiteiten en de beoogde effecten van het Kennisplatform Educatie en Presentatie?

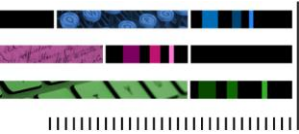
Positionering educatie en presentatie binnen archiefdiensten

Educatie en presentatie zijn, naast het in goede en geordende staat beheren en bewaren en het ter beschikkingstellen van archieven, belangrijke pijlers waarop de maatschappelijke relevantie van archieven berust. Met educatie en presentatie kan een breed publiek worden bereikt, waardoor het gebruik van archieven kan worden vergroot en geïntensiveerd. Daarom is een stevige basis voor educatie en presentatie binnen archiefdiensten belangrijk. Om het besef hiervan te vergroten kunnen we de volgende acties ondernemen:

- Het belang, nut en noodzaak van educatie en presentatie onder de aandacht brengen van directies en bestuurders. Een mogelijkheid daartoe is het verzorgen van een activiteit tijdens de Archiefdagen (de ingediende aanvraag is ingediend voor de Archiefdagen-dagen 2018 is afgewezen).
- Het publiceren van artikelen over educatie en presentatie in bijvoorbeeld het Archiefblad.
- Komend jaar wordt besproken hoe we dit aandachtspunt verder kunnen oppakken.

Kennisdeling

Voor archiefeducatie en presentatie is het nodig om zowel de wereld van het onderwijs, geschiedenis, erfgoed, archieven, presentatietechnieken, educatietechnologie en de politiek te kennen. Bovendien is kennis van en ervaring met doelgroepen vereist om in te schatten met welk materiaal, op welk niveau en welke middelen de doelgroep het beste aangesproken wordt. Het is voor een goede uitoefening van het vak belangrijk om

goed op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen op al deze gebieden. Daarom is kennisdeling noodzakelijk. We gaan dit doen door:

- mini-colleges te verzorgen tijdens bijeenkomsten
- samen (onderzoeks)conferenties te bezoeken
- samen op cursus te gaan
- samen naar Winter/zomerschool te gaan in België, of deze zelf te organiseren met een iets andere opzet
- elkaar uit te nodigen voor presentaties en activiteiten (bv opening tentoonstelling)
- het opzetten Professionele Leergemeenschappen (PLG): samenwerken met Pabo's en Lerarenopleidingen

Er wordt al veel georganiseerd o.h.g.v. educatie en presentatie. Voorbeelden zijn de Zomer- en Winterschool archiefeducatie door Faro in België, Conferentie cultuureducatie en cultuurparticipatie door LKCA in Nederland, en natuurlijk wat de archiefdiensten zelf organiseren. Door elkaar slimmer te informeren via de Pleio website en samen af te spreken, benutten we conferenties e.d. die door anderen worden georganiseerd om met elkaar af te spreken. Dit is dus naast de twee netwerkdagen die we zelf organiseren.

Intervisie

De meeste leden hebben een solitistische functie. Het organiseren van intervisie is een goede manier om van elkaar te leren (vanuit verschillende insteek of thematiek en bij voorkeur onder begeleiding van een professionele coach)

- bij elkaar kijken
- feedback geven

Samenwerken

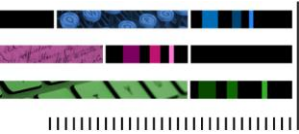
- gezamenlijk projecten ontwikkelen (bv. burgerlijke stand-educatiesite www.allemaaloppapier.nl, Stuk van het Jaar). Er is tijdens de bijeenkomst besloten dat we de hosting van de website www.allemaaloppapier.nl van het KEP-budget willen betalen (135,00 per jaar).
- Moet dat daarin ook worden vastgelegd, dat we eigen, gezamenlijke, landelijke producties die er zijn (en wellicht gaan komen, of niet) zelf ondersteunen/in de lucht houden?
- Aansluiten bij bestaande projecten (bv. paleografietool 'Wat staat daer?', Geschiedenislokaal).
- Werkgroepen formeren rondom thema's
- gezamenlijke pr voeren, bv. het Nationaal Archief staat in 2019 op de NOT en kan alle archieven vertegenwoordigen. Samen gaan we nadenken over hoe archieven hieraan kunnen bijdragen (kleinere archieven hebben geen middelen om zelf op een beurs te staan, maar kunnen wel op een andere manier bijdragen)
- samen discussies voeren, kennisdelen enzovoorts op o.m. Pleio
- samenwerken met andere Kennisplatforms (bv. met Kennisplatform Dienstverlening (KD) een gezamenlijke bijeenkomst organiseren?)

We zijn enthousiast en hebben ambities, tegelijkertijd moeten we ook realistisch zijn. Het KEP bestaat nog maar kort en bevindt zich in de opstartfase. Het is niet zeker of alle bovenstaande punten in 2018 kunnen worden gerealiseerd. Het is wel waar we naar toe

Kennissenetwerk Informatie en Archief is een onafhankelijk platform dat mogelijk gemaakt wordt door:

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Kennisnetwerk

Informatie en Archief

willen groeien. Nu zijn we nog aan het zoeken naar wat werkt en wat niet, wat kan en wat niet kan en wat archiefmedewerkers educatie en presentatie het belangrijkste vinden om als eerste op te pakken. In het najaar van 2018 blikken we terug op het eerste jaar KEP en kijken we samen hoe we ons platform nog verder kunnen vormgeven.